

Ф О Л И Е

п е н т р ъ

МИНТЕ, ИНИМЪ ИЛИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№. 32.

ЛѢНІ, 9. АВГУСТ

1848.

Ън рѣспѣнс націонал дат варонъ
лѣи Нік. Іожіка.

Ачестѣ магнаѣ скрііторіѣ de romane
лѣ къшѣнѣ а дефѣма пе націѣнеа ромъ
пѣ лѣ къдѣва артікулѣ плін де датѣрѣ рѣ
тѣчѣге арѣвкадѣ лѣ Pestі Hirlar вѣнѣ дѣпъ
алдіі. Сѣвскрішіі вѣрѣадѣ ромънѣ сімді
рѣ трѣвѣнда неапѣратъ а да трѣфашѣлѣ
магнаѣ (каре шѣ ел де вѣдѣ ар фѣ тот
ромънѣ, лѣсѣ двѣкъсе), вѣрѣторѣл рѣспѣнс
сѣлѣтѣс лѣ Nemzeti дѣн Пецѣа :

„Опорате Домнѣле Редактор! Gazeta
Pesti Hirlar воеѣе а монополѣза дрепта
теа нѣмаі дѣкса сімѣрѣ; есемплѣ лѣве
дерат есте, къ декарѣчѣнеа поастрѣ лѣ
артікулѣ лѣ Ніколае Іожіка дѣн Nr. 108
лѣ аѣ воіѣ сѣ піо прѣмеаскъ нѣмаі дѣн ачѣа
лѣвсѣ, къчѣ лѣ ачѣаѣта есте атѣнсѣ шѣ по
вѣла персѣпѣ а варонѣлѣ Іожіка. Ачѣаѣта
лѣкъ есте о рѣтѣшѣдѣ дѣн чѣнсѣра чѣа
ѣеарсѣ! Пѣлѣ акѣта чѣнсѣра ера а гѣ
верѣлѣлѣ, іар акѣт Pestі Hirlar воеѣе сѣ
о пѣрте. Артікулѣ лѣам къпѣтат лѣдѣр
рѣт дѣн тѣнѣле шефѣлѣ Ладіслаѣ Ковач;
есте де крѣзѣт, къ дарѣ шѣ ачѣст домн
лѣн аѣ асѣстат ачѣлѣ сѣат, дѣла каре ар
тікулѣл пострѣ чѣл дрепт нѣ сѣаѣ трѣміс
лѣдѣрѣт. Романіі къ тѣлѣдѣтѣре шѣ вор
аѣвѣче амінте де ачѣаѣта фантѣ! Прѣімеѣдѣ

опорате Домнѣле Редактор вѣрѣторѣл ар
тікол, шѣ вѣневоеѣе аѣ пѣблѣка лѣн фѣаѣа
Дтале; провѣкѣнд тотодатъ шѣ пе чѣа
лалдіі домнѣ редакторѣ, ка артікулѣл по
стрѣ лѣн контра лѣи Ніколае Іожіка сѣ вѣ
невоіѣаскъ аѣл прѣімі лѣн фѣіле Длор.

Рѣспѣнс лѣ артікулѣл деспре ромънѣ
ал лѣи Ніколае Іожіка лѣн Nr. 108 дѣн Pestі
Hirlar.

Де веакѣрѣ лѣкѣче доведѣск романіі
сімпатіа шѣ драгѣстеа лѣор кътрѣ вѣгѣрѣ.

Дѣла венѣреа вѣгѣрѣлор, романіі къ еі
сѣаѣ вѣкѣрат, къ еі аѣ шѣ пѣлѣнс.

Лѣвіреа вѣрѣжташѣлор комѣнѣ аі па
тріеі лѣ аѣ сѣвдѣнѣт ромънѣл къ пѣпѣл
сѣѣ крѣдѣнѣчѣс ка шѣ вѣгѣрѣл, ба лѣн
чѣле маі маі вѣтѣл адѣкътоаре де тѣнѣ
тѣіре пѣнтрѣ патриѣ: лѣзда парте маі
аѣ фѣст а романѣлор.

Шѣ че платѣ аѣ доѣвѣндѣт ромънѣл
пѣнтрѣ крѣдѣнда са, пѣнтрѣ аморѣл сѣѣ
чѣтѣдѣнеск.

Калѣтнѣлѣ (елевѣтѣре), вѣтѣжѣвѣрѣ, пѣ
сѣчѣлѣне амѣрѣжѣтѣ, лѣжѣосѣіре анімалѣ, робіе.
Ардеалѣл аѣ фѣст zid де апѣраре лѣн кон
тра варваріеі ориентале, шѣ ачѣст пѣрете
апѣрѣторѣл аѣ фѣст маі къ сѣаѣтѣ лѣкѣрѣл
попорѣлѣлѣ roman.

Шѣ че платѣ аѣ доѣвѣндѣт ел пѣнтрѣ
ачѣаѣта? Толерантѣсѣлѣ Домнѣлор? Ын

толеранцием рѣшиѣтор, ка ал жидовѣмор, прекъм не аратъ аprobante Ардеалѣвѣ, рѣпосате дн а. 1848. Единеминтеле челе маї нѣъ дн Европа аѣ стърнит дн попѣре сѣмдѣрѣле челе съпте але кѣноциѣдеї де сѣне, сѣмдѣрѣле с'аѣ формат дн черерѣ, дн каре аѣ ешиг пѣзвѣреа комѣнт дѣпъ дрептѣрѣ. Ънгѣрѣл дѣпъ лѣпте лѣпцѣ а-рѣвкѣнд тѣтѣла, сѣв каре аѣ фост сѣте де ані, пѣзвѣще спре independingъ. Романѣл, ка эн соѣ векѣ, кѣ вѣкѣрѣ аѣ салѣтат зѣоа чеа ферѣчѣтѣ а шартѣї чеї нѣъ, шѣ дѣпъ реформа чеа кѣщѣгатъ адесеорѣ шѣ аѣ манифестат сѣмѣатѣ, шѣ аторѣл сѣѣ л'аѣ арѣтат prin фанте.

Дн тѣмѣл де фадъ чест маре шѣ фаворавѣл претенсѣвѣмор романѣї пѣпъ акѣм аѣ ащептат дн мѣнѣще, вѣне щѣнд, кѣ слѣвѣнд не вѣгѣрѣ сѣ слѣвѣск не сѣне дн сѣшѣ.

Ънгѣрѣл фѣрѣ романѣї н'аре трекът vrednik де лавѣдъ, дар нѣчѣ вѣиторѣв маре шѣ ферѣчѣт пѣ нѣте авѣа фѣрѣ ачеѣї.

Ънгѣрѣл, ка о плантѣ асѣатѣкѣ транспѣсѣ, сѣтѣ пѣмаї сѣнгѣр дн мѣжлокѣл Европѣї, фѣрѣ фѣраѣї, шѣ рѣденѣї; романѣл не ачеаста плантѣ фѣрѣмоасѣ о аѣаѣпъ, о грѣжеще, шѣ сѣ стѣрѣдѣеѣ а о аѣпѣра шѣ кѣ вѣаѣа дн контра перѣколелор дн пѣрѣдѣле порѣлѣвѣ.

Шѣ че аѣ довѣндѣт ачест дн грѣжѣторѣв? Дн вѣновѣдѣре, рѣшѣне шѣ калѣтѣнѣ.

Domnilor! пої арѣколѣл маї сѣе а-тѣнс ал лѣї Іожѣка пѣл dinem де алг чеа, дѣкът де дн тѣрѣжтаре кѣратѣ, каре дн мѣжлокѣл еволѣцѣвѣмор де акѣм токѣа аша есте де перѣкѣлос дн прѣвѣнда патрѣїї ка венѣвѣл дн прѣвѣнда вѣедѣї; пої пѣ не пѣтѣм дн кѣнѣвѣї о дн тѣрѣпрѣндере маї неферѣчѣтѣ дѣкът ачѣеа, кѣ N. Іожѣка дн ачѣесте тѣмпѣрѣї грѣле лѣсѣнд романѣле с'аѣ

авѣкат де полѣтѣкѣ, vnde пѣпъ акѣм кѣ арѣколѣле сале аѣ пѣтѣмѣт пѣзфѣраѣїв (фѣрѣндѣре де коравѣе) „Tantalus infelix quem sua fata premunt“ — непорѣчѣтѣл полѣтѣк! Не фѣраѣїї шѣ неаѣтѣрѣле лѣї дн кѣнѣвѣще патрѣїа дн фанте — шѣ вѣтѣте, шѣ дѣпъ сѣл дн лок сѣ прѣдѣче аѣор шѣ паче — де каре н'ам авѣт нѣчѣ оѣатѣ маї маре лѣпсѣ дѣкът акѣм — сѣаѣтѣлѣ сѣтѣндѣа чеа вѣлѣстѣматѣ а неѣнѣрѣїї, а дн пѣтѣрѣкерѣї дн тѣре попѣрѣлѣ че сѣ іѣвѣск. Ної кѣноаѣщѣм грѣшелеле челе векѣ але арѣстокрѣаѣїї трансѣлване, прекъм шѣ грѣшелеле еї дѣпъ реформѣтѣ, попѣрѣл ле сѣмѣте вѣне, шѣ вѣѣетѣндѣсѣ де дѣрѣреа рапелор сале, ачѣла, каре іа парте ла дѣрѣрѣле попѣрѣлѣ, дѣпъ пѣрѣреа лѣї Іожѣка есте дн тѣрѣжтѣтѣтѣрѣ шѣ реѣел.

Реѣел Domnule е ачѣла, каре аѣасѣ попѣрѣл шѣ дѣ кавѣсѣ, ка сѣ се десѣфакт легѣтѣрѣле аѣорѣлѣї чѣлѣ сѣпѣт.

Ної вѣне щѣм, кѣм дн шѣ ват кавѣл зпѣї дн арѣстокрѣаѣїї а монополѣса еї сѣнгѣрѣї дрептѣрѣле кѣщѣгатѣ, шѣ попѣрѣл, каре пѣ вѣеѣще маї пѣлѣт а сѣферѣї монополѣл дрептѣрѣмор, дѣпъ пѣрѣреа лѣї Іожѣка вѣсѣаѣзѣ шѣ зѣдѣеѣе четѣдѣї дешарте.

Domnule! Ачѣаста пѣ есте вѣс. — Ної ватѣжѣкѣрѣ пѣ вѣм сѣферѣї нѣчѣ оѣатѣ. — Дн аїнѣте де сѣкѣлѣрѣї пѣрѣндѣїї поѣтѣрѣїї аѣ кѣпосѣкѣт шѣ аѣ прѣтѣнс дрептѣрѣле нѣостре, пої дн кѣ пѣмаї ачѣаста о фачѣет, шѣ маї дешарте пѣ не дн тѣндѣм.

Аша есте; тѣмѣл арѣстокрѣаѣїїмор с'аѣ трекът, шѣ ачѣла, не каре кѣ пѣдѣн маї пѣаїнѣ Іожѣка л пѣтѣа вѣте ка не эн аї-мал, тѣрѣвѣе акѣм сѣ се дн шѣтѣрѣтѣшѣеасѣкѣ де асѣменѣа дрептѣрѣї кѣ дѣпъсѣл.

Дн azadar есте тѣтѣ опѣсѣчѣлѣаѣ; сѣкѣлѣл ал 19леа есте сѣкѣлѣл дрептѣрѣмор.

Аша дар дъпъ спиритъа секълълви че ам воі? Нъ воім привилеѣирі; ноі претиндем дрептърі легале, нічі маі тълт, нічі маі пѣѣин, декът че не дъ конститъционеа пѣкътъ де спиритъа секълълви. — Конститъционеа дъсъ нъ есте пѣмаі проприета теа зогъріор — дар ші а романіор.

О прерогативъ аре зогърѣа дъ конститъционе, адекъ ка лімба зогъреаскъ съ фіе дипломатикъ; ачеаста о пофтеск ші дъсшні интереселе нѣстре; къчі воім зѣтатеа конститъционі, ші де не ачест термин німік ші німіне нъ не ва пѣтеа стріктора. Дъ челелалте зогъріор асеменеа съотем — воім а фі — вом ші фі; къчі дъ фрзотеа конститъционі есте скріс къ літере тарі: лібертате, егалитате, фрѣдїетате. Де ачесте прінчїпї ноі аша де стрѣас нъ цїнем, дѣкът пѣмаі мѣртеа ва пѣтеа рѣстърна конвінѣереа нѣстрѣ.

Дрепт ачееа сърѣтореще дѣм де шїре, къ ноі статъ дъ статъ нъ воім съ формѣт, чї къ тот адїасъа воім, ка фїнд къ зогърїі дъ легѣтеръ пачѣкъ, съ нъ фїм не недрептате дѣпїшні дѣдърѣт, ші трїнд къ дрептърїле нѣстре конститъционале, че ле ам атїнс маі сѣс, ліверї ші невѣтъмадї, съ пі се деа къмп лівер ші дескїс спре а не пѣтеа кълїва. —

Маі департе че съ атїнде ориѣїнеа нѣстрѣ вѣрѣадїі чеї дѣвѣгадї аї Еврѣпей чївїлізате не темейл дателор не вѣрѣнтеле аї історїеї съог десѣвѣршїт конвіншї, кътъкъ не траѣем дела романї, шї къ ачеаста ноі не тѣлѣтїт, не зїтъндѣне тѣлт ла ачееа, къ Нік. Іожїка есте невѣллат дъ історїя.

Нъ аша де тѣлт с'аѣ афлат зп ом а пѣме Токѣї, каре трѣѣеа ла дѣдоїалъ о рїрїїнеа нѣстрѣ романъ; — аѣта тот а

чеаста о фаче Іожїка. Чел дїнтѣ аѣ фост сърѣ, Іожїчешїі дъсъ чїне съот шї че съот? Дїн кърѣїле допаѣїонале шї дїн дѣтѣмдѣрїле фамїліеї лор есте де комѣн къпоскът.

Іар маі не зртѣ че съ атїнде консілілѣ Длѣї барон І. ка челор 8 сѣѣ 9 романї маі дѣсѣфледїдї, не карїі Длѣї пѣмеще ревелї, съ лі се іеа пѣтїнда де а стрїка „das heiszt“ съ фїе дѣкшїшї, сѣѣ маі вїне дѣпъ дрептѣа статарїѣ, не калеа чеа маі скърѣт акѣгадї — фїене ертат а дѣсетма пѣмаі атѣта, къ къ ачест консілії. каре ар фї пѣтѣт шервї шї лѣї Метернїк спре лавдѣ, п'аѣ съчѣрат нічі о лавдѣ, де оаре че фїекаре зогър съ дѣвїоръ дела аша чева, шї орї чїне вїне шїе, къ прївзї астѣелїѣ де мод нъ съ стѣрпеск сїмпатїїле, ва дѣкъ шї каре съот, съ перїклїтеазъ шї съ перд.

Doamne фѣреще не зогърї де а тарї консіліерї!

Сїѣїсѣнд Пап, Алесандрѣ Бѣда, Евѣтїїе Мѣргѣ, Алес. Бохѣдѣл, Тодор Серѣ. Алоїсіе Влад, Константїн Папфалѣї, І. Маѣ.

Протестаѣїа гѣвернїлѣї провїсѣрїѣ кътрѣ Сѣлѣїман паша.

Ачѣастъ протестаѣїе шї чеа дїн Nr. 31 а Подѣрѣлѣї фѣ рїдїкатъ дѣ зртареа скрісорїї тѣркѣлѣї, не каре ноі пѣпъ акѣш нъ авѣрѣт прїлеж а о дѣпѣртѣшї, дѣсъ ва зртѣ. Іатъ протестаѣїа:

Есселендїе!

Съог 18 секолї декънд ромѣнїі аѣ пѣлѣтї къ сѣвѣеле лор дрептѣа де а пѣмї ачест пѣтѣт Ромѣнїе, шї аїа лѣѣа мо-

ценіре глоріозімор лор фіі. Din асѳа те-
моравіъ епохъ днечевъ сѳеріоделе
поастре, дн міжлокѳ кърора щівръм съ
комбатем къ кърациѳ ші ресігнаціе лако-
та амвідіе а звор пвтері стрейне: Dѳтпе-
зеѳ днсъ, дѳпъ че не а фѳкѳт съ тречем
пріо фок, пріо савіе ші пріо вічіѳ не віне
кѳвѳнтъ съ ажѳоцем пѳпъ астѳзі, тоді
тінері, тоді тарі, тоді ромѳні ка ші до
зіоа пащеріі поастре. Не кѳнд пвтереа
врѳталъ да леці пѳтѳпѳтѳлѳі, не апѳрарѳм
ветріе поастре къ сѳпѳеле пострѳ, ші
кѳнд сімдіръм къ не аѳ слѳвіт пвтеріе
черѳръм протекѳіа імперіѳлѳі челѳі маі
пвтернік, імперіѳлѳі отоман.

Астѳзі пвтереа фісікѳ есте зп міжлок
врѳтал ші певреднік де спірітѳл секолѳлѳі
ал 19леа, ші де асѳѳа армаді пѳмаі къ
сѳінтеле поастре дрептѳрі, дн фаѳа дн-
теі Порѳі ші а Европей днтреці, арѳка-
ръм къ лініѳе зп жѳгѳ змілітор ші треі
оре фѳръ де ажѳне пентрѳ поі ка съ сѳро-
вім пентрѳ тотдеѳвна сперанѳеле челора
че вісаѳ склѳвіа ші перѳереа челіі маі кре-
дінѳоасе аміче але сѳѳлітеі порѳі.

Еселенѳіе, кѳнд імперіѳл отоман а
віневоіт съ не деа протекѳіа са, не а асі-
тѳрат днтреѳга ші десѳвѳршіта інден-
дінѳъ пентрѳ челе дін днтрѳ; сѳлтапѳл
Баіѳзет I. ші маі дн врѳтъ ла 1460 сѳлта-
пѳл Маомет II. консѳіндіръ дрептѳріе
поастре пріо трактате че щівръм съ ле
пѳстрѳм къ соленітате. — Де пѳлте орі
дрептѳріе фѳръ атінсе, ші къ тоате асѳ-
сѳѳа поі, пріо конѳвіга поастрѳ кѳтре дн-
валта Пѳртѳ, щівръм съ зѳім аморѳл фіѳ-
лѳі къ кредінѳа васѳлѳлѳі; ші сперат къ
авѳнд кредінѳъ дн десѳвѳршіта поастрѳ
сѳѳпере, нічі одатъ пѳ ва пѳне дн зітаре
трактателе падішахілор Баіѳзет I. ші Ма-

хомет II. ші къ пѳ ва воі съ не іа маі
пѳлт декѳт віѳѳа, ліпсіндѳне де дрептѳріе
поастре. Астѳзі днсъ къ ініта стрѳпсъ
де дѳрере не днтреѳм: не ам дншелат
оаре? кѳчі дака днвалта Поартѳ воеѳе съ
фіе дрептѳ къ поі, де воеѳе съ вѳзъ мі-
ліѳне де ероі гѳта а мѳрі де тѳртеа мар-
тірілор пентрѳ авѳвѳтѳл лор сѳзеран, де
че дн міжлокѳ лініѳеі челіі маі десѳ-
вѳршіте вагѳ о арміе не зп пѳтѳпѳт каре
есте ал пострѳ.

Ромѳніі нічі одатъ пѳ се деградѳръ
пѳртѳнд маска дѳплічітѳдіі; ші де асѳѳа
тотдеѳвна Dѳтпезеѳ а фост къ дѳпшіі. Нѳ
не сѳіім дар съ ешім днпінтеа авѳвѳтѳлѳі
пострѳ сѳзеран ші а Европей днтреці —
кѳчі астѳзі дн Ромѳніа се ва хотѳрѳ че-
сѳіа лібертѳділор лѳтеі, ші съ не арѳтѳм
къ фѳрѳдіе сеніне, къ ініта кѳратъ ші
пліні де кѳраціѳ ші де кредінѳъ, стрігѳнд
къ гласѳл конѳіінѳеі поастре: Нѳ есте нічі
зп артікол дн констітѳѳіа поастрѳ, кареле
съ атінгѳ пвтеріе стрейне, пѳ есте нічі зп
артікол каре пѳ пѳмаі съ пѳ авем дрептѳл
сѳ'л черем, дар сѳ'л ші пѳнем дн лѳкѳраре
дака маі есте зп Dѳтпезеѳ дн черѳрі ші
о дрептате не пѳтѳпѳт.

Черем дар дела Еселенѳіа та, съ вор-
вѳщі пентрѳ поі Мѳрїреі сале падішахѳлѳі
а кѳрѳіа дрептате есте пвтереа поастрѳ
чеа маі маре — роагѳ'л дн пѳтеле а тоа-
теі ромѳніі, каре ворѳѳе пріо гласѳл а-
лешілор еі ші чере дела вінефѳкѳторѳл
Оріентѳлѳі съ пѳ днпінгѳ амічіі сѳі де-
вѳаѳі ші кредінѳоші ліпсіндѳі де дрептѳ-
ріе лор; чі съ консолідезе сѳѳнта лор
констітѳѳіе, фѳрїчіреа лор, пріо ретраѳереа
зѳеі армате, каре а сѳтѳѳат неодіхна ші
сѳалта кіар дн пѳлте інімі. Нѳ! Мѳрїреа
са пѳ ва воі съ фіе сѳзеранѳл зпзі кѳтп

mare ші пвстїй; кѣчи дака ромѣніи аѣ жѣ-
рат съ пѣ рїдїче нїчі одатъ стїндардѣл дѣ-
протїва авгѣстѣлѣи лор свзерап, дѣсъ пѣ
вор пѣтеа нїчі одатъ съ трїаскѣ фѣръ
ачеастъ констїтѣдіе, пе каре лѣа даг'о че-
рѣл спре тѣлгѣреа атѣтор маї шї лѣнцї
сѣферїнде але лор. Бѣкврещї.

(Іскѣлїдї метѣрїї гѣверѣлѣи.)“

Лїбертате, егалїтате.

Пе ачесте дѣъ кѣвїнте дїктате де дре
птѣл патѣреї шї де мїнтеа чеа сѣпѣтѣсъ
се реазїмѣ тѣте реформѣтореле мїшкѣрї
че кѣтрїерѣ асѣзї Еуропа. Дѣсъ тѣлді
сѣпт дѣкъ карїї ар дорї, ка еле съ ре-
тѣїе пѣмаї пе хѣртїе, їар пѣ съ се аплї-
че дѣ лѣте; тѣлді сѣпт дѣкъ карїї сѣпт
претестѣл лїбертѣдїї шї ал егалїтѣдїї ар
вої а реадѣче деспотїсѣл шї тїрѣнїа де
маї пайнте. Нам тревїндѣ съ терг маї
департе декѣт пѣмаї ла Пеща дѣ Бѣгарїа
шї съ прївек кѣ лѣаре амїнте ла десѣ-
терїле діетеї че декѣрг акѣта. Дѣсъ маї
пайнте де а о фаче ачеаста, тї ар пѣлѣ-
чеа а кїема дѣпрецїѣрѣл теѣ пе тодї а-
чеї вѣрѣадї ромѣнї, карїї дѣкрезѣндѣсе
преа тѣлт дѣ протїсїѣлеле зѣора шї ал-
тора, порпїрѣ кѣ окїї дѣкїшї кѣтре авїсѣл
кѣтропїреї лор торале, фѣкънд пѣлъ шї
адресе прїп жѣрпале, кѣтѣк еї сѣпт преа
гата а се дѣкреде дѣ кѣрѣдїа шї сїнѣ-
рїтатеа конфрадїлор лор маїарї шї а се
дѣтрѣнї кѣ еї фѣръ а чере маї дѣтѣ дѣ
плїпїреа кондїцїонїлор, пе каре ле рекла-
мї мїнтеа чеа сѣпѣтѣсъ; фѣръ а асѣкѣра
вїторїѣл стрѣнепѣцїлор сѣї, карїї фѣръ
дѣдоїалѣ, кѣ пе торпїнтеле стрѣвѣнїлор

вор вѣрса вѣлстеме шї дѣжѣрѣтѣрї, дїп
каѣсъ кѣ пѣ ле цїѣрѣ пѣстра ачеле дѣъ
тесаре непреѣвїте: лїмѣва шї нацїона-
лїтатеа, пентрѣ каре нацїїле дѣтрецї ла
сѣфлет шї іпїтѣ стаї гата а шї вѣрса вл-
тїта пїкѣтѣрѣ де сѣпѣе. Дар; венїдї фра-
дїлор шї вѣ пїпѣїдї вїсѣл кѣ тѣпа, пѣ-
пѣцї деѣетеле вѣстре — кѣ Тома — дѣ
локѣл чїкатрїчелор шї пѣ фїдї некредїн-
чїошї, чї кредїнчїошї. Жѣдекадї, кѣ дакѣ
конфрадїї пощрїї маїарї дѣ дѣмпрецїѣрѣ-
рїле де фадѣ, кѣнд ле арде каса дїп тѣте
пѣрѣїле, чер шї претїнд зпеле ка челе
че ле воїѣ дѣшїра де лок, че вор фаче
атѣнчї, кѣнд черїѣл лор полїтїк се ва дѣ-
сѣпїна, кѣнд фѣртѣелеле каре авѣт ле а-
менїндѣ, се вор дѣмпрѣщїа?

Дѣ шедїнда діеталѣ дїп 7. Авгѣст се
лѣарѣ ла десѣтере параграфїї ал 10. шї
11. дїп проїекѣл де леѣеа пентрѣ шкѣ-
леле попѣларе саї сѣтещї, орї дѣчепѣ-
тѣре кѣт ле маї пѣтїт, пе каре л ащѣр-
пѣсе мїнїстрѣл вїсерїческ. Ачеї параграфї
ворѣск пентрѣ лїмѣва, кареа ар фї а се
прескрїе дѣ пѣтїтеле класе дѣчепѣтѣре.
Мїнїстрѣл зїсесе дѣ проїекѣл сѣї, кѣ
лїмѣва дѣ шкѣлеле дѣчепѣтѣре съ се де-
фїгѣ дѣпѣ пѣтеросїтатеа школарїлор, а-
декѣ пентрѣ есеплѣ де вор фї школарї
маї тѣлді ромѣнї декѣт зїгѣрїорї сѣрѣї,
лїмѣва ordїнарѣ съ фїе чеа ромѣлѣ, шї
дїп контрѣ. Комїсїа чентрѣлѣл кареа есте
дѣсѣрчїнатѣ а шї да пѣререа деспре фїе-
каре проїект де леѣеа маї пайнте де а се
десѣте ачела дѣ шедїнда ѣепералѣ, дѣ
прївїнѣа пѣтїдїлор параграфїї дѣшї дѣде
пѣререа, кѣ школарїї немѣарїї дѣ чеї б
анї дїнтѣ прїп лїмѣва матерѣл съ дѣведе
шї лїмѣва маїарѣ. Ачеї се рѣдїкѣ дѣтре
алдїї депѣтатѣл Лѣрентїн Тот шї зїсе, кѣ

ел нічі приімеце пърerea министрлві, нічі а комісіеі централе, чи претінде ка лимба магіаръ дн тот локъл съ фіе ствдіз ordinariv. „Дн школеле елементаре школаріи дела ал блеа ап пълъ ла ал 9леа де кѣтва пѣ щіѣ зогъреце, съ дѣведе лимба магіаръ прип ажѣторіѣл челе матерне; іар дела ал 9леа пълъ ла 12леа ап саѣ дн класа 2 лимба дѣвѣдѣтѣре съ фіе песте тот чеа магіаръ,“ а дѣогънд къ ел аствзі пѣ се дѣвоіеіце къ пріпчпіїѣл рецелві Стефан I., каре зісесе, къ къ о лимбъ патріа пѣ есте таре, ші къ дѣтре тѣте лимбеле, каре се ворвек дела Карпаді пълъ ла Мареа адріатікъ сіпгърѣ магіара есте ачееа, кареа, прівінд ла тѣте аптечеденділе, прівінд ла репортѣрле історіче, ізрідіче ші політіче пе мѣлцімеа локвіторілор дін 8угаріа о поате маі зшор дѣтр'вні. Тот дн ачест дѣделес ворві ші депѣтатѣл Іоан Сінтаі претінзънд, ка лимба іпстїтѣдіеі пѣвліче съ фіе магіара къ атѣт маі вѣртос, къ есперіиңда аратъ, кѣткъ локвіторіи магіарі орї знде се ашеазъ пінтре алте семіңдіі, дшї перд націоналітатеа; дѣтре ромъні се ромънск. Дѣпъ алдіі се редікъ ші депѣтатѣл Іоан Драгош (ромън) ші пофті ка депѣтадіі съ айбъ вѣлѣтате а репріві ла пріпчпіїле констїтѣдіеі, каре сѣнт: лібертате, егалітате ші фрѣдіе, пріп зртаре съ пѣ свпере пе надіі къ грѣтѣдіреа лимбеі магіаре дн школеле елементаре, къчі апърареа лимбеі пропріе ла надіі есте аствзі токма ачееа че фѣсесе реліцізнеа дн веакѣрле трекуте. Шім къ тодіі, зісе депѣтатѣл маі дѣколо, къ заче дн патѣра отѣлві, ка дѣдатъ че дн веі сілі ла чеѣа, сѣді факъ реакціѣне. Ачест депѣтат черѣ ка съ се пріпчпіїскъ пѣзѣтрїле проіектѣѣ

міністеріал. Дѣпъ ел се редікъ депѣтатѣл Сіцістѣнд Пап (ромън) ші дѣченѣ аша: „De есте врео матеріе, кареа съ мерїте лзареа амїнте а касеі, дѣтр'адѣвѣр крещѣреа пополѣлві есте чеа маі сѣлѣтѣ, есте зпа кареа пѣ сѣфере тѣрціпїрі. Еѣ іаѣ лѣкрѣл аша прекѣт се афлѣ. Нѣ воіѣ ал містіфіка, пѣ воіѣ аї да о латѣре, кареа пе део парте сѣі фіе фаворїтѣре, іар пе де чеѣалалтѣ апѣсѣтѣре. Маі дѣтї іеѣ констїтѣдіа ші зік деспре еа, къ ачееа сеатъпъ къ сѣреле каре дѣтр'о форѣтѣ дѣкѣлзене ші дѣсѣфлечеіце пе мік ші таре, пѣфѣкънд осевїре, къ зпѣл ворвене зогъреце, челалалт сѣрвене. Кънд ворвїт деспре крещѣреа пополѣлві, атѣчі пофѣтск дн інтересѣл патріеі, ка съ фіе депліпъ лібертате ші нїме съ пѣ се апесе. Вѣ дѣтреѣв пе Дѣвѣстрѣ, карїі дорїді а скѣте афарѣ лимба матерпѣ дін школѣ, кѣт вїар къдеа кънд с'ар чере, ка лимба Дѣвѣстрѣ съ се скѣтѣ дін школѣ? Аѣ пе тревзіе пої съ апѣрѣт пріпчпіїѣл, ка фіе каре съ айбъ депліпъ лібертате а ші дѣсета дѣвѣдѣтѣреле елементаре дн лимба са? Ачееаста есте о даторіе фїреаскъ. Еѣ пѣ дореск а апѣса пе о парте; дѣр нічі дореск а дѣлѣда пе чеѣалалтѣ; еѣ пѣ дореск ка попѣлї патріеі съ се амалгаѣзѣл, къчі зпа ка ачееаста ар да окасїѣне спре реакціе. Шн депѣтат зісесе, къ зпа дін пріпчпїеле реакціеі аѣ фост дѣтреѣвѣчїѣнеа лимбеі. Шім къ ла 1836 се адѣсе леѣеа, ка фіекаре съ фіе дѣдаторат а дѣвѣда лимба магіаръ; дакъ пої атѣчі неам фї пѣртат къ маі мѣлтѣ кѣвѣдаре дн прівїиңда лимбеі, акѣт реакціа пѣшї рѣдіка каѣѣл къ атѣта дѣвершѣларе, тѣкар кът де таре ар фї фост сіміңда катарїмеі дін Віеѣа; дѣр пої ам пріпчпї лѣкрѣл, ші съ лѣѣт

сеата, ка акѣм до тимѣм ренацији съ
 въ пайнтѣм тотала кѣтропире а патрией.
 Еѣ реквизиц кѣ, дѣпъ кѣм зисесе въ де-
 пѣтат, лимба маѣаръ ка дипломатикъ аре
 о пречелиндъ, дѣсъ пѣмаѣ ачеастъ прече-
 линдъ кѣ ѡа есте дипломатикъ; де ачеаа
 не четъдеаовѣл маѣар пѣл дѣм маѣ таре
 шѣ маѣ вън декът не алтѣл каре поате
 есте ромън ори слав де видъ. Ачи до
 дѣтъ лимба маѣаръ аре пречелиндъ, ѣар
 афаръ пѣ; шѣ дакъ а'шѣ шѣ кѣ лимба ма-
 ѣаръ маѣ аре шѣ дѣтр'алт лок пречелин-
 дъ, атѣнчѣ а'шѣ фѣ сѣлит а сѣзне кѣрат, кѣ
 конститѣция маѣаръ пѣ есте ачеаа не ка-
 реа поѣ ам трѣмбитат'о. — Шкѣлеле эле-
 ментаре аѣ де скоп, ка ачеаа тѣперѣме, ка-
 реа пѣпъ акѣм въ прѣѣмеа пѣчѣ о дѣвъ-
 цѣтѣрѣ, чѣ рѣтѣнеа дѣ статѣл патѣреѣ а-
 семенеаа вѣтелор, съ се дѣведе. Ачеста
 зѣк ѣ скопѣл шкѣлелор елементаре, кѣчѣ
 сѣпѣт ачи депѣтадѣ, карѣи шѣѣ, кѣткѣ дѣ
 вѣеле локѣрѣ крѣще тѣперѣмеа ка копачѣи
 дѣ пѣдѣре, фѣрѣ пѣчѣ о едѣкадѣе. Каре
 ѣ дар скопѣл крѣщѣрѣи елементаре? Не-
 грѣшит кѣ пѣ алтѣл декът ка тѣперѣи сѣ'шѣ
 кѣщѣце ачеле дѣвъцѣтѣрѣ, каре сѣпѣт де
 неапѣратъ трѣвѣиндъ ма ори каре четъ-
 деаа. Еѣ кред, кѣ шкѣлеле елементаре
 п'аѣ скоп а не крѣще копѣи дипломатѣче-
 ще, кѣчѣ чѣне вреа а се крѣще дипломатѣ-
 чеще, ачела шѣ пѣпъ акѣм авѣ кѣмп де-
 стѣл де ларг. Јатѣмъ не тѣне де есем-
 пѣл, каре дѣ шкѣлеле елементаре п'ам
 дѣвъцѣт пѣчѣ вън кѣвънѣт въгѣреще, дар
 фѣндѣл авѣѣс дорѣнцъ а тѣ прѣгѣтѣ аст-
 фѣлѣ ка съ поч лѣа парте ма дипломатѣе
 сѣѣ ма трѣвиле пѣвѣлече, дѣвѣдѣѣѣ лимба
 маѣаръ, дѣсъ пѣ дѣ класеле елементаре,
 кѣчѣ скопѣл ачелора пѣ есте а дѣвѣда
 въгѣреще, чѣ а да прѣвѣкѣлѣ кѣвошѣиоделе

прѣгѣтѣоаре. Еѣ а'шѣ вреа съ въгѣрежѣ
 лѣкрѣл, а'шѣ вреа съ даѣ ма о парте грѣв-
 тѣцѣле дѣм кале. Дакъ прѣвѣкѣл дѣ кла-
 селе елементаре дѣвадѣ чѣва въгѣреще,
 трѣкѣнд дѣ сѣс дѣ прѣнде фѣарте вѣне, а-
 чест скоп а'шѣ вреа еѣ ал ажѣнѣе, дѣсъ
 пѣ прѣм тѣжлоачеле сѣлеѣ. Врѣреа'шѣ шѣ
 еѣ съ фѣе пѣмаѣ о лимбъ дѣ патрией, кѣчѣ
 атѣнчѣ маѣ вънор неам пѣтеа дѣвоѣ; дар
 дѣпъ че соартѣа не амѣстѣкѣ астфѣлѣѣ,
 дѣкѣт поѣ форштѣм вън кѣводѣлѣет дѣ ачеа-
 стъ царѣ полѣглоатъ, трѣвѣѣе съ не дѣ-
 токѣм дѣпъ дѣмпредѣтѣрѣрѣ шѣ дѣмпредѣ-
 тѣрѣрѣлѣ ачеле чер, ка тот ѡтѣл дѣ шкѣ-
 леле елементаре съ дѣведе шѣѣцѣле пре-
 скрѣсе дѣ лимба са. Дакъ вѣм прѣвѣи кѣ
 лѣаре амѣнте ма адѣтѣцѣле сѣсѣлор дѣм
 Трансѣлѣванѣа, вѣм аѣла кѣткѣ неана дѣ-
 корѣтѣоаре аѣ фѣст кѣ лѣ с'аѣ сѣпѣс, кѣт-
 кѣ прѣм зѣлѣне воѣм а'ѣ маѣарѣза. 1700
 аѣи трѣкѣрѣ декънд се аѣлѣ ромънѣи дѣ
 ачеастъ патрией; еѣ възѣрѣ дѣтрѣреа ава-
 рѣлор, а кѣманѣлор шѣ а тѣтарѣлор шѣ кѣ
 тоате ачѣстеа ачѣѣа п'аѣ фѣст дѣ старе аѣ
 деспоѣе де лимбъ (сромѣт). Въ тѣ темѣ
 пѣчѣ одатъ де ачеаа, кѣ чѣнева ле ва пѣ-
 теа рѣпѣ лимба; дар пополѣл кѣцѣтѣ алт-
 фѣлѣѣ, не ел дѣ поѣи дѣче ма рѣтѣчѣре
 (пѣ есте попол). Ачѣсте сѣпѣт ѣдеѣле те-
 ле, дакъ Дѣоастѣрѣ дѣкѣ въ дѣвоѣдѣѣ, ка
 съ пѣ фѣе аша, кѣм дѣшѣ дѣде комѣсѣѣа чѣн-
 трѣлѣ рѣфлѣсѣѣле сѣле; кѣчѣ ачеле пѣ се
 дѣмпакѣ кѣ лоѣѣка; §. ал 10 сѣпѣт аша:
 „Лѣмба маѣаръ съ фѣе пѣсте тот сѣдѣѣѣ
 ѡрѣнарѣѣ;“ ѣар ал 11: „Ачѣѣ шѣбѣларѣ, кар-
 рѣи пѣ дѣделеѣ лимба маѣаръ, вѣор прѣѣмѣ
 дѣвъцѣтѣра дѣ лимба матерѣѣ.“

(Ва зрѣа.)

Чаікіціі, флотіла данѣвіанъ ші шап-
дѣріле романе.

Деканд се порні рѣсвоіѣл чівіл зга-
ро-сървек. тот чітім деспре чаікіціі ші
де шапдѣріле романе фъръ а ле кѣпоаѣе
маі деапроне.

Аколо внде Тіса се варсъ дн Дѣнѣре
се фаче зп трізнгів де 137,367 фалче сла-
віче пѣтрате ші ачеста се пѣмече дистри-
ктѣл чаікіціімор, каре дн 14 сате аре 30,315
сѣфлете локвіторі, адікъ 28,656 сърві, іар
рестѣл ромъні, зогрї, немці, цїгані. Дн
ачеастъ попоріме есте формат ашеа пѣ-
мітѣл баталіон де чаікіціі саѣ корѣвіерї
армаді ші депрїоші фърте, кѣраціоші дн-
трѣ тоте лѣптеле лор кѣ оменї ші кѣ ва-
лѣріле апелор; ел се пѣмече баталіон,
есте днсъ преа пѣмѣрос, кѣчі днкъ пе
ла а. 1806 пѣмѣрѣл армаціімор актїві ера
2562 інші. Локѣл штабѣлї е Тітел ла
гѣра Тісеї; челелалте сате сѣнт Лок, Мо-
шорїо, Нілова, Гардіноваѣ, Іосефсдорф,
Чѣрѣг, Господїнѣ, Ст. Іоан, Ковїлѣл де
сѣс, Ковїлѣл де жос, Каача, Георгїева,
Надалї.

Баталіонѣл чаікіціімор дшї лѣѣ орга-
нізарѣа де асѣзі сѣнт Марїа Тересїа ла
1764 тот пе кѣнд се форматъ челе маї
мѣлте реціменте де гранїѣ; теренѣл лѣї
ѣв рѣнт дн комїтатѣл Бач. Скопѣл прї-
марїѣ ал чаікіціімор ѣвсесе а да солдаці
ші матрозі пѣнтрѣ флотїла данѣвіанъ, ѣв-
датъ днкъ ла а. 1527 ші фолосїтѣ маї
вѣртос дн контра тѣрчілор ші карѣа пе
ла а. 1789 ста дн о корабїе де адмірал
кѣ 24 тѣнѣрї де кѣте 18 пѣнці (глопѣеле
лор), дн 4 шалѣпе, кѣ 54 тѣнѣрї, дн 4

галїоте бомбардѣторѣ, дн 32 чаїче ші 4
ватерїі потѣторѣ, прѣсте тот сѣма тѣнѣрї-
лор марї ші мїчі ла дѣнселе 328 дела 18
пѣпѣ ла 3 пѣнці глопѣеле. Асѣзі чаікіціі
аѣ дѣѣ корѣвії марї кѣ кѣте 1 тѣн кѣ 18
пѣнці, 6 кѣ 3 п., 1 хавѣцѣ (скѣртѣ ларѣѣ)
кѣ 10 пѣнці; 2 варѣе маї мїчі кѣ тѣнѣрї
пропорціонате; 4 чаїче днтрѣці, кѣ кѣте
7 тѣнѣрї ші 1 хавѣцѣ; 14 жамѣтѣцї кѣ
кѣте 4 тѣнѣрї; 8 пѣтраре де чаїче кѣ тѣ-
нѣрї мїчі кѣте 1 пѣнт глопѣл. Маї есте
ші о варѣѣ де фѣр кѣ 8 тѣнѣреле. Тѣте
ачесте васе сѣнт греле де пѣртат. Дн
арсенал маї сѣнт тѣнѣрї мѣлте, днкъ а-
сѣзі се афлѣ дн мѣла чаікіціімор револ-
таці кѣ тотѣл 207 тѣнѣрї марї ші мѣрѣнте.

Армаді ашеа чаікіціі дн пѣмѣр де
8000 вѣрѣваді днпревѣл кѣ сервіанїі венїці
спре ажѣторїѣл лор се днтрїрїѣ дн ашеа
пѣмітѣл валѣ (шапѣ) роман, деспре каре
їсторїці сѣво кѣ ар фї фѣкѣт днтрѣ ачеле
рѣѣрї ші вѣлді днкъ дела а. 295 d. Хс.,
деканд Дїоклетїан вѣтѣсе пе Іазїці. Авѣм
ка сѣ подї вате ші спарѣе пе чаікіціі ре-
волтаці ар трѣвї сѣ ле спарѣці кѣ ватерїі,
маї ѣнтеї ачеле шапдѣрї кѣмплїте, ларѣці
3 стѣпжїні, палте 2, днтінсе дела Дѣнѣре
vis a vis де четатеа Петроварадин пе 3
мілѣрї немѣнці пѣлѣ спре Чѣрѣг кѣтрѣ
Тіса. Еї днсъ токма сѣ фїе скошї днтрѣ
шапдѣрї, дшї маї афлѣ скѣпарѣ днѣрѣ-
пѣл вѣлділор дела Нілова ші Лок пе
деалѣріле дела Тітел, іар кѣ чаїчеле лор
дшї асїгѣрѣ мїжлоачеле де віаѣѣ пе Дѣ-
нѣре ші пе Тіса. Де ачі се vede, кѣ спре
а сѣпѣне прїп сїлѣ пе ачеле 14 сате се
чере о пѣтере днфрїкошатѣ.